

TUTKIMUSOSIO

Julkaistavissa 1.9.2018

**Etelä-Karjalan maakuntapuntari 2018,
KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön kyselytutkimus
eteläkarjalaisten mielipiteistä:**

Eteläkarjalaiset kantavat huolta maaseudulla asuvien ja ikääntyneiden elinoloista

Etelä-Karjalan asukkaat kantavat huolta maaseudulla asuvien ja ikääntyneiden elinoloista. Hyväosaisten uskotaan pärjäävän tulevaisuudessa entistä paremmin, käy ilmi KAKS – Kunnallisan kehittämissäätiön maakunnan asukkaiden näkemyksiä kartoittavasta tutkimuksesta.

Eteläkarjalaiset pitävät maakuntavaaleja eurovaaleja tärkeämpänä. Kaksi kolmesta äänestäisi maakuntavaaleissa. Yksi seitsemästä voisi lähteä ehdokkaaksi maakuntavaaleihin kysyttäessä ja joka viides muihin maakunnan luottamustehtäviin. Kaksi kolmesta toivoo maakunnallista aloiteoikeutta.

Maakuntavaaliehdokkuudella halutaan asettaa rajoituksia. Samojen ihmisten ei pitäisi olla ehdolla kaikissa vaaleissa.

Kolme viidestä haluaa valita myös maakuntajohtajan suoralla kansanvaalilla.

Yli puolet haluaa Etelä-Karjalan yhdeksi uudistuksen maakunnista. Maakuntavaltuuston toimintamahdollisuuksia kuitenkin hieman epäillään.

Soteuudistuksen jälkeen kunnille jäävät tehtävät halutaan säilyttää kunnilla.

Eteläkarjalaiset luottavat sote-palveluissa julkiseen palveluntarjontaan useammin kuin väestö keskimäärin maassamme.

Tuoreimmassa maakuntiin kohdistetussa tutkimuksessa asukkaat puntaroivat elinolojen kehitystä maakunnassa, alueellista itsehallintoa, osallistumista ja kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia sekä sote-palveluiden valinnanvapautta. Tässä yhteenvedossa tarkastellaan tiivistetyksi keskeisiä tutkimuksen tuloksia Etelä-Karjalan osalta.

Maaseudulla asuvien ja ikäihmisten elinolot huolettavat Etelä-Karjalassa

Näkemyksiä oman maakunnan elinolojen kehityksestä selvitettiin tutkimuksessa siten, että vastaajille esitettiin lista väestöryhmiä. Heiltä kysyttiin, millaiseksi näkevät näiden väestöryhmien elinolojen kehittyvän omassa maakunnassa seuraavan kymmenen vuoden aikana.

On vain yksi väestöryhmä, jonka kohdalla enemmistö (66 %) eteläkarjalaisista odottaa elinolojen kehittyvän parempaan suuntaan, hyvätuloiset.

Seitsemän väestöryhmän elinolojen otaksutaan maakunnassa kulkevan vääjäämättömästi huonompaan suuntaan. Nämä ovat maaseudulla asuvat (68 %), eläkeläiset/ikäntyneet (63 %), työttömät (61 %), huonotuloiset (60 %), viljelijät (57 %), opiskelijat (52 %) ja palkansaajat (50 %).

Eteläkarjalaisten odotukset eri väestöryhmien elinolojen muutoksesta poikkeavat hieman koko maan väestön keskiarvosta. Etelä-Karjalan asukkaat ovat keskimäärää useammin huolissaan palkansaajien ja yrittäjien elinolojen muutoksesta.

Suoria maakuntavaaleja kannatetaan – rajoja ehdokkaaksi asettautumiselle

Tutkimuksessa selvitettiin mielipiteitä maakuntavaaleista ja maakuntavaltuustosta. Selvä enemmistö (70 %) eteläkarjalaisista pitää hyvänä sitä, että kansalaiset voivat vastaisuudessa valita päättäjät maakuntiin suorilla vaaleilla. Vain kolmannes (33 %) eteläkarjalaisista sanoo, että kunnanvaltuustojen pitäisi valita päättäjät maakuntaan kuntakohtaisten kiintiöiden puitteissa.

Eteläkarjalaiset ovat taipuvaisia rajaamaan maakuntavaaliehdokkaaksi asettautumista. Kolme neljästä (76 %) katsoo, että samojen ihmisten ei pidä olla päättämässä valtakunnan, maakuntien ja kuntien asioista. Kolmasosa (33 %) ilmoittaa, että ehdokkuuden rajaaminen eri vaaleissa olisi epädemokraattista.

Joka toinen (48 %) epäilee, että maakuntavaltuustolla ei tule olemaan todellista päätösvaltaa. Viidennes (18 %) uskoo, että maakuntavaltuusto kykenee toimimaan vastuuntuntoisesti koko maakunnan edun huomioon ottaen. Kolmannes (34 %) arvioi, että maakuntavaltuusto tulee olemaan kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien toimiva väylä. Kolme viidestä (57 %) uskoo, että maakuntavaltuusto ajaa lähinnä suurten kaupunkien asiaa.

Etelä-Karjalassa suhtaudutaan maakuntavaltuuston toimintamahdollisuuksiin hieman epäuskoisemmin kuin koko maassa keskimäärin. Keskimäärää useampi ei pysty ottamaan kantaa.

Enemmistö haluaa oman maakunnan

Suhtautumista maakuntauudistukseen ja maakunnalliseen itsehallintoon selvitettiin kuudella asenneväittämällä. Reilu kolmannes (35 %) Etelä-Karjalan asukkaista pitää nykyistä 18 maakunnan jakoa hyvänä perustana sote- ja maakuntauudistukselle. Silti enemmistölle (52 %) on tärkeää, että oma maakunta on yksi uudistuksessa perustettavista maakunnista.

Reilu kolmannes eteläkarjalaisista (36 %) yhtyy väittämään, jonka mukaan ”maakunnilla tulee olla samanlainen itsehallinto kuin kunnilla nykyisin”. Eri mieltä on hieman suurempi joukko (40 %). Kaksi viidestä (40 %) ilmoittaa, että maakunnat eivät tarvitse minkäänlaista itsehallintoa. Lähes kolmannes ei osaa ottaa kantaa lainkaan. Viidennes (19 %) kannattaa ja joka toinen (49 %) vastustaa maakuntaveroa.

Eteläkarjalaisten joukossa on keskimäärää enemmän niitä, jotka eivät pysty ottamaan kantaa kysymyksiin maakuntahallinnosta.

Yli kolmannes siirtäisi jatkossa elinkeinojen edistämisen maakunnan vastuulle

Tutkimuksessa vastaajille esitettiin joukko sote-uudistuksen jälkeen kunnille jääviä tehtäviä. Heiltä kysyttiin, mitkä kaikki kunnille jäävistä tehtävistä ovat sellaisia, jotka tulisi myös siirtää maakunnan vastuulle.

Eniten kannatusta saa elinkeinojen edistäminen (yritysten toimintaedellytykset, yritysneuvonta jne.), jonka yli kolmannes (37 %) olisi valmis luovuttamaan maakunnalle.

Eteläkarjalaisten keskuudessa on keskimäärää enemmän niitä, jotka siirtäisivät elinkeinojen edistämisen sekä kulttuuri- ja kirjastopalvelut kunnilta maakuntien hoidettavaksi.

Maakuntavaaleissa äänestäminen eurovaaleja tärkeämpää

Vastaajilta kysyttiin, kuinka tärkeiksi he kokevat eri tavat vaikuttaa päätöksiin ja toimintatapoihin hallinnon eri tasoilla. Selvästi tärkeimmäksi vaikuttamisen kanavaksi kysytyistä koe-taan äänestäminen eduskuntavaaleissa. Eteläkarjalaisista vähintään melko tärkeänä tätä pitää yhdeksän kymmenestä (89 %).

Mahdollisuutta äänestää kuntavaaleissa pitää tärkeänä neljä viidestä (79 %), maakuntavaaleissa kaksi kolmesta (66 %) ja eurovaaleissa kolme viidestä (58 %).

Eteläkarjalaisten näkemykset poikkeavat jonkin verran koko maan väestöstä. Äänestäminen eri vaaleissa ja suoravaikuttaminen on hieman vähemmän tärkeää kuin maan asukkaiden keskuudessa keskimäärin.

Luottamustehtävät kiinnostavat

Kokonaisuutena luottamustehtävistä suuresti kiinnostuneiden osuudet ovat suhteellisesti kauttaaltaan jokseenkin pieniä mutta absoluuttisesti suuria. Halukkuus osallistua luottamustehtäviin on Etelä-Karjalassa muuta maata vähäisempää. Kiinnostusta kunnallisten lautakuntien jäsenyyksiin on joka neljännellä (27 % erittäin tai mieluista) ja maakunnallisten toimielimien (esim. lautakunta) jäsenyyksiin joka viidennellä (20 %).

Etelä-Karjalassa luotetaan sote-palveluissa julkiseen palveluntarjontaan

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen (soteuudistus) yhteydessä on puhuttu valinnanvapaudesta. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että julkisesti rahoitettuja sosiaali- ja terveystalvituja voisivat jatkossa tarjota asiakkaalle julkiset ja yksityiset toimijat (kuten yritykset, järjestöt ja säätiöt).

Seitsemästä sosiaali- ja terveystalvituista peräti kuusi on sellaisia, joissa julkiseen luotetaan enemmän kuin yksityiseen. Nämä ovat äitiys- ja lastenneuvolapalvelut (52 % valitsisi julkisen, 8 % yksityisen), hammashoito (47 julkinen, 27 % yksityinen), yleislääkäripalvelut (46 % julkinen, 26 % yksityinen), ikääntyneiden kotihoito (38 % julkinen, 26 % yksityinen) ja palveluasuminen (38 % julkinen, 31 % yksityinen) sekä fysioterapia (37 % julkinen, 30 % yksityinen).

Yksityisiin palveluihin kohdentuu enemmän kiinnostusta vain erikoislääkäripalveluissa (40 % valitsisi yksityisen, 35% julkisen). Eteläkarjalaiset luottavat keskimäärää useammin julkisiin palveluntarjoajiin verrattuna maan koko väestöön.

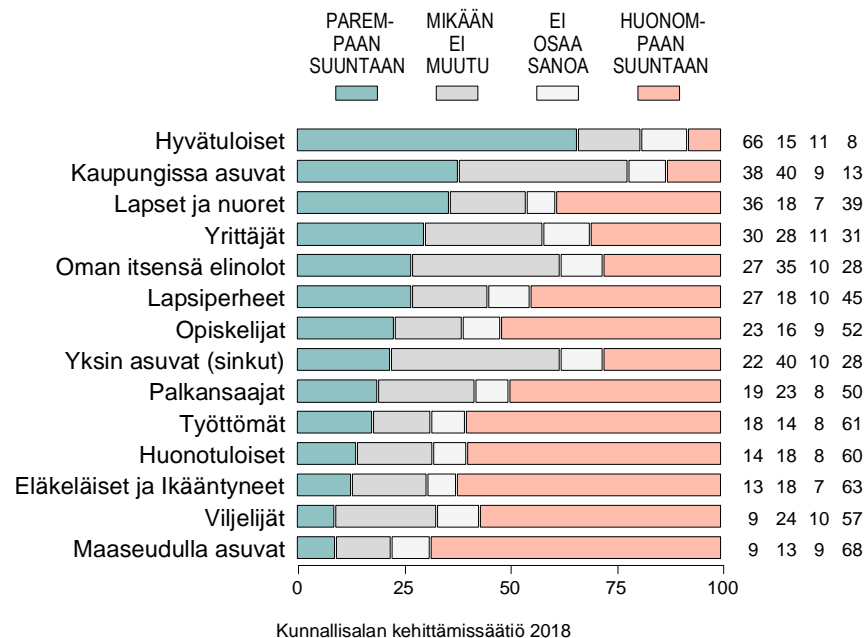
Tutkimuksen toteutus

KAKS – Kunnallissalan kehittämissäätiön tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu internetpaneelissa toukokuussa 2018. Haastatteluja tehtiin Etelä-Karjalassa 153. Vastaajat edustavat maakunnan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on Etelä-Karjalassa suurimmillaan vajaa kahdeksan prosenttiyksikköä suuntaansa.

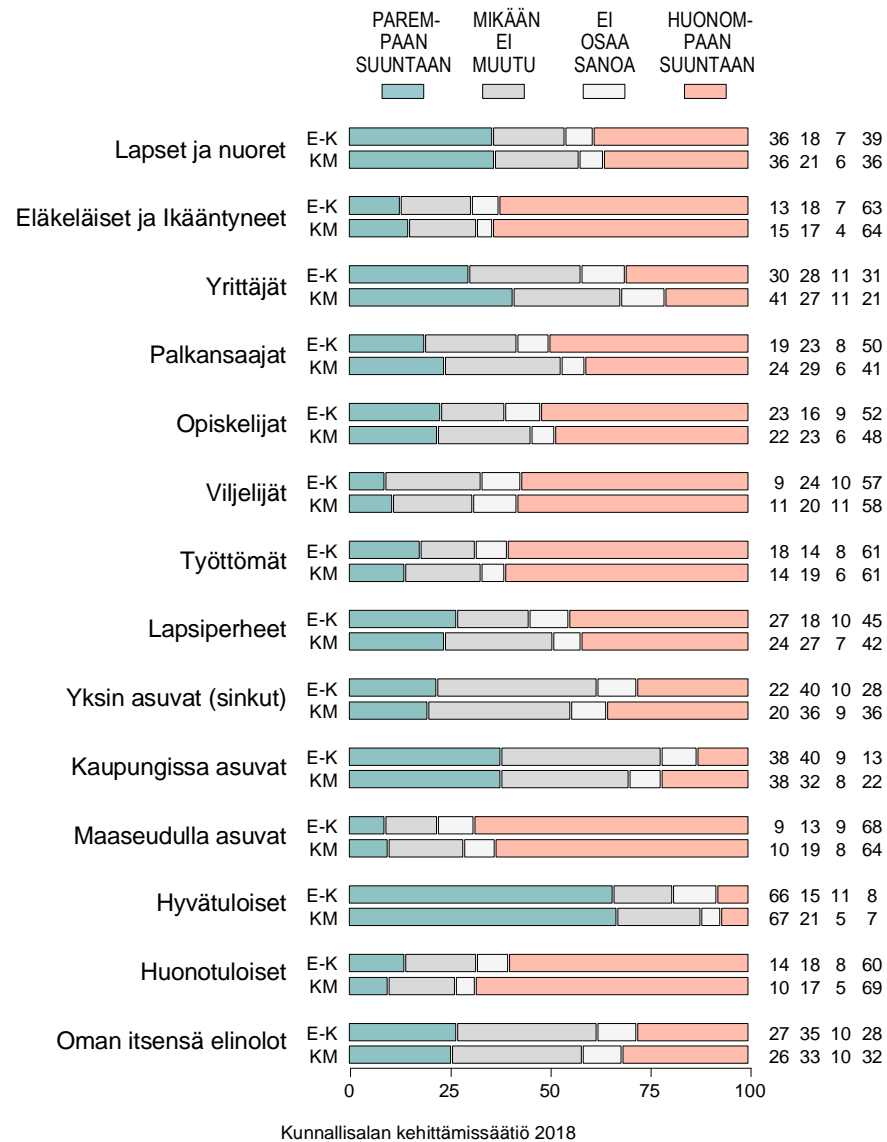
Maakunnan asukkaiden käsityksiä on verrattu koko maan 18 - 79 vuotta täyttäneitä väestöä edustavaan aineistoon. Koko maan väestöä edustava vertailuaineisto sisältää 6.193 haastattelua. Koko maata edustavassa aineistossa virhemarginaali on noin yksi prosenttiyksikkö suuntaansa.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 - 570087.

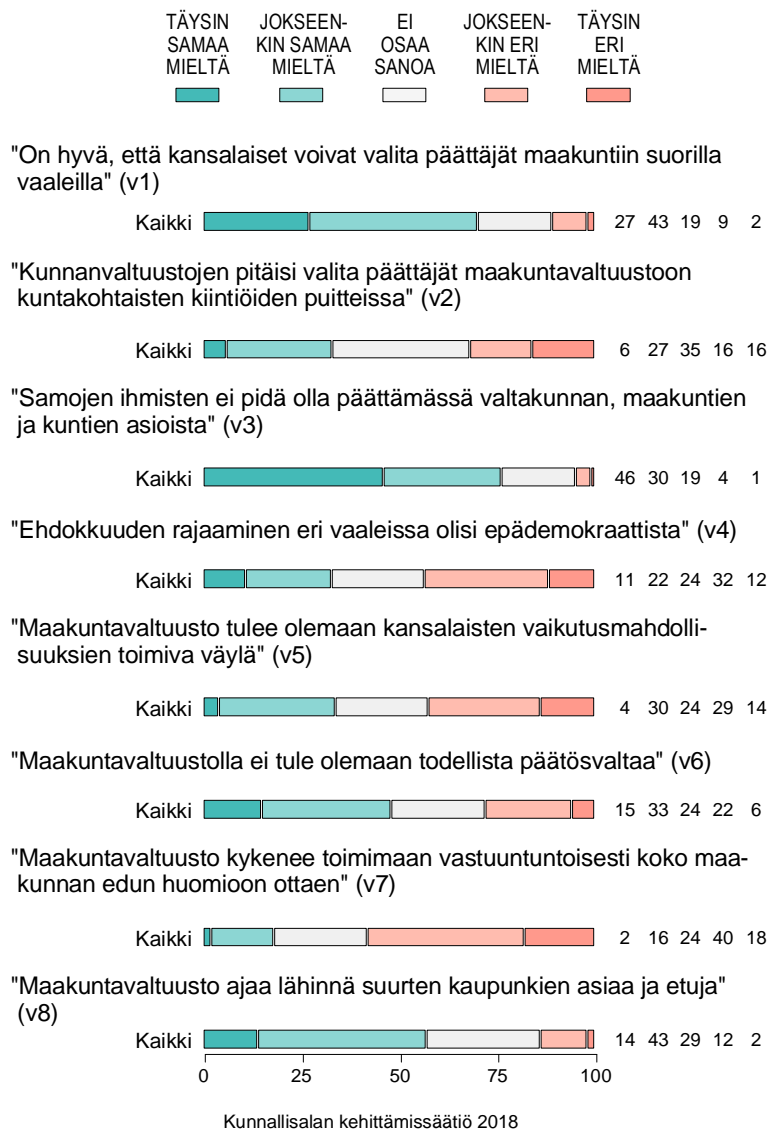
Kuvio 1-8. JOS AJATTELEE 10 VUOTTA ETEENPÄIN, MILLAISIKSI ARVIOI ERI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN OMASSA MAAKUNNASSAAN: ETELÄ-KARJALA (%).

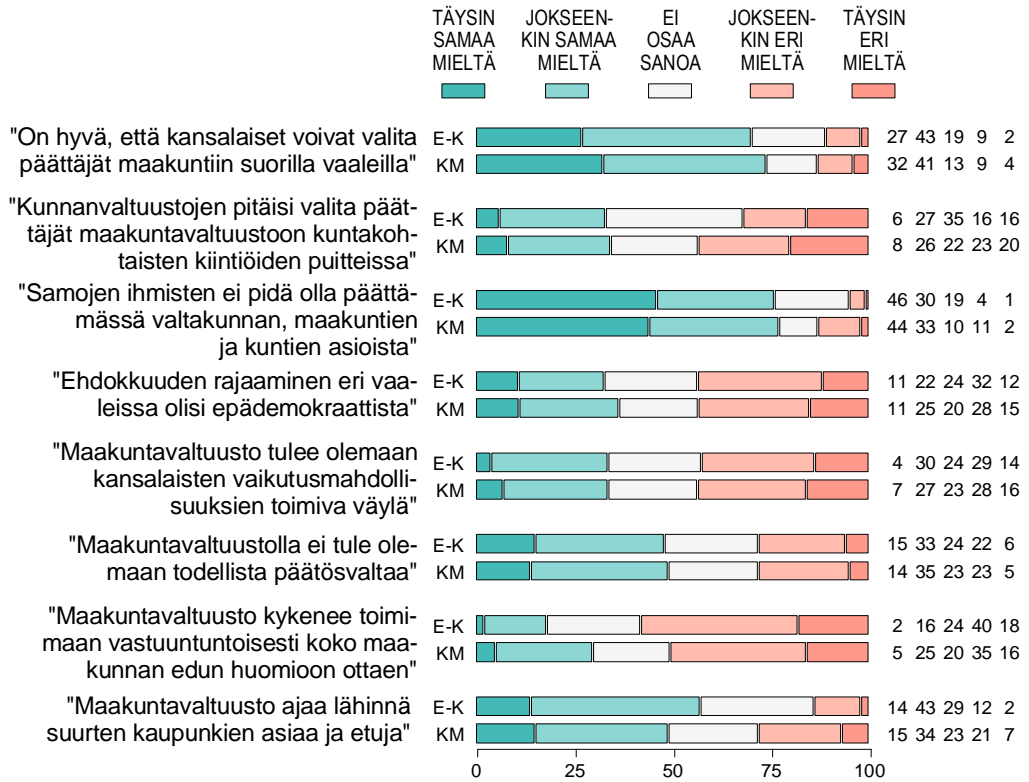
Kuvio 1-8v. MITEN ARVIOI VÄESTÖRYHMIEN ELINOLOJEN KEHITTYVÄN
MAAKUNNASSA: ETELÄ-KARJALA (E-K) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kuvio 2-8. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: ETELÄ-KARJALA (%).

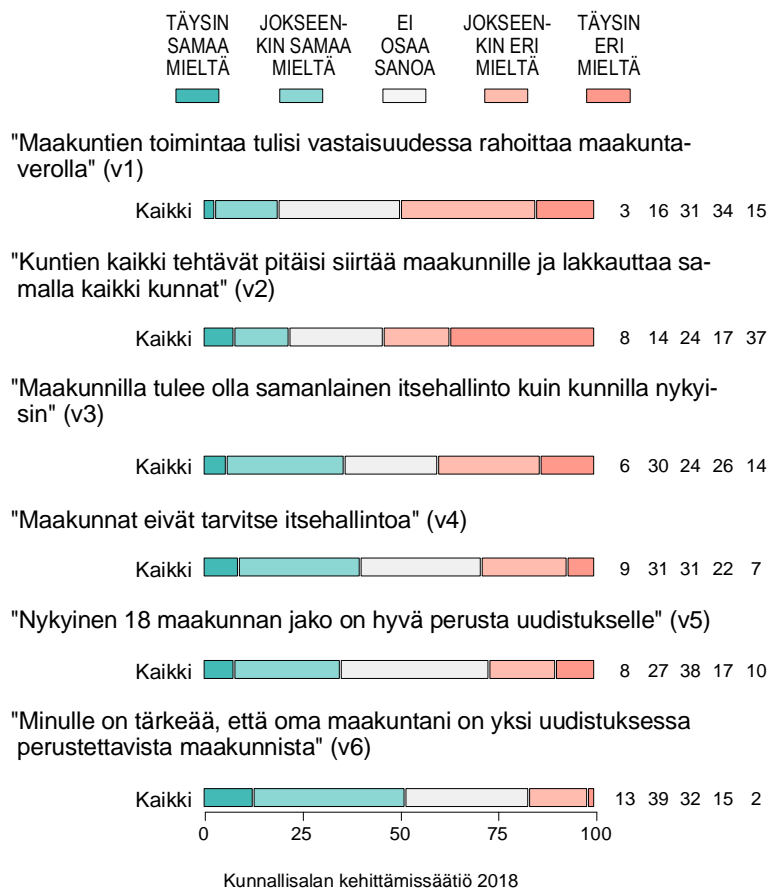

Kuvio 2-8v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAVAALEJA JA -VALTUUSTOJA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: ETELÄ-KARJALA (E-K) vs. KOKO MAA (KM, %).

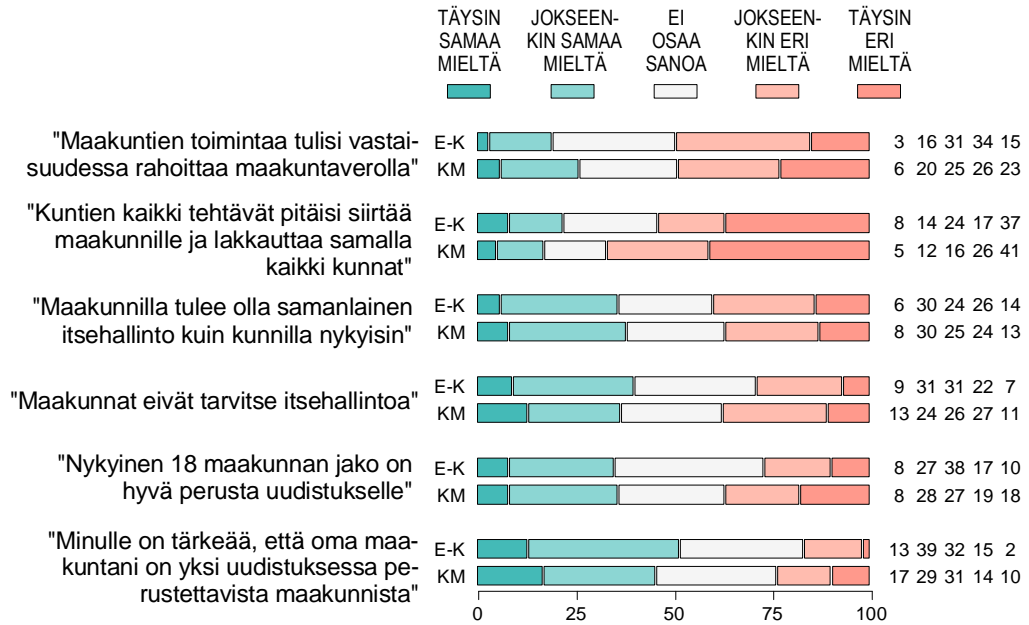

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 3-8. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: ETELÄ-KARJALA (%).

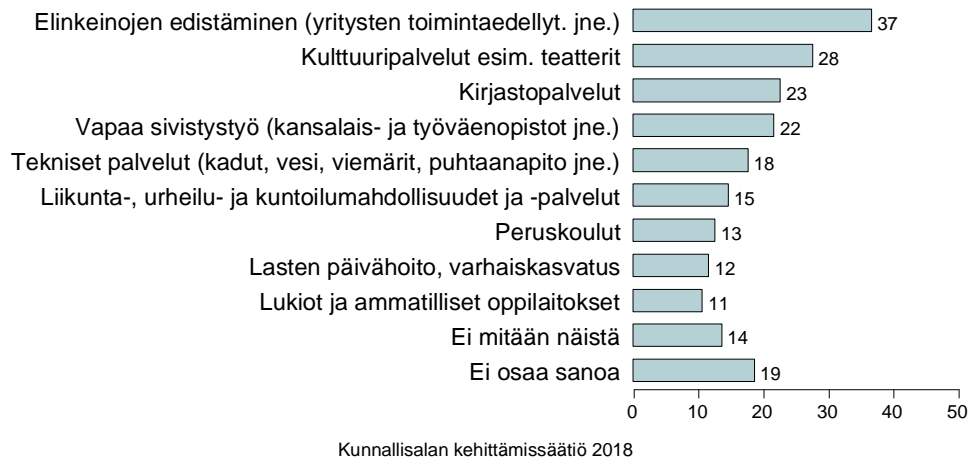

Kuvio 3-8v. SUHTAUTUMINEN MAAKUNTAHALLINTOA KOSKEVIIN VÄITTÄMIIN: ETE-LÄ-KARJALA (E-K) vs. KOKO MAA (KM, %).

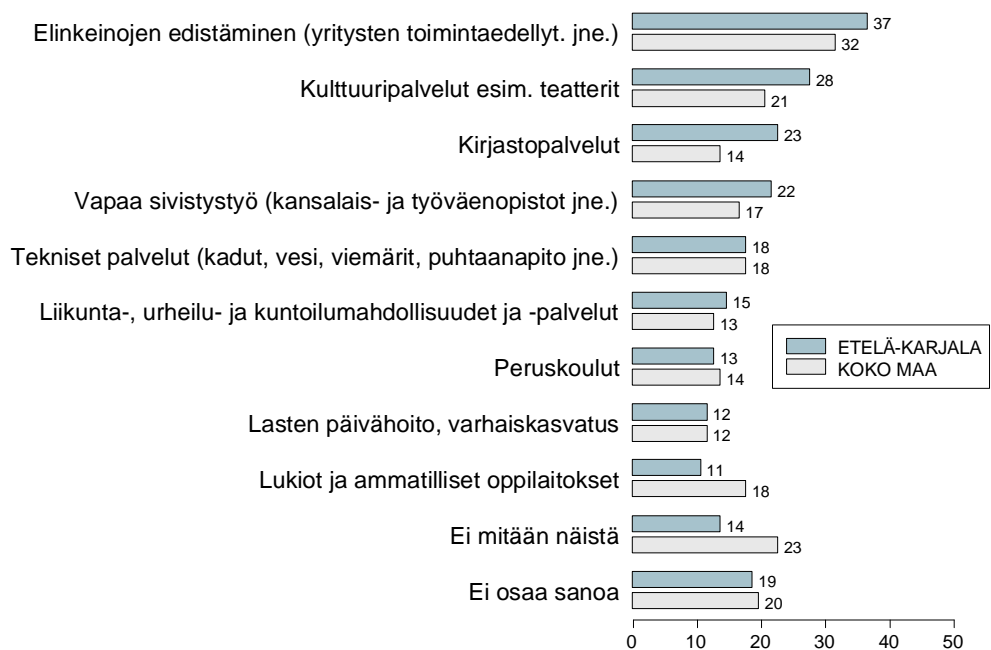

Kunnallisalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 4-8. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: ETELÄ-KARJALA (%).

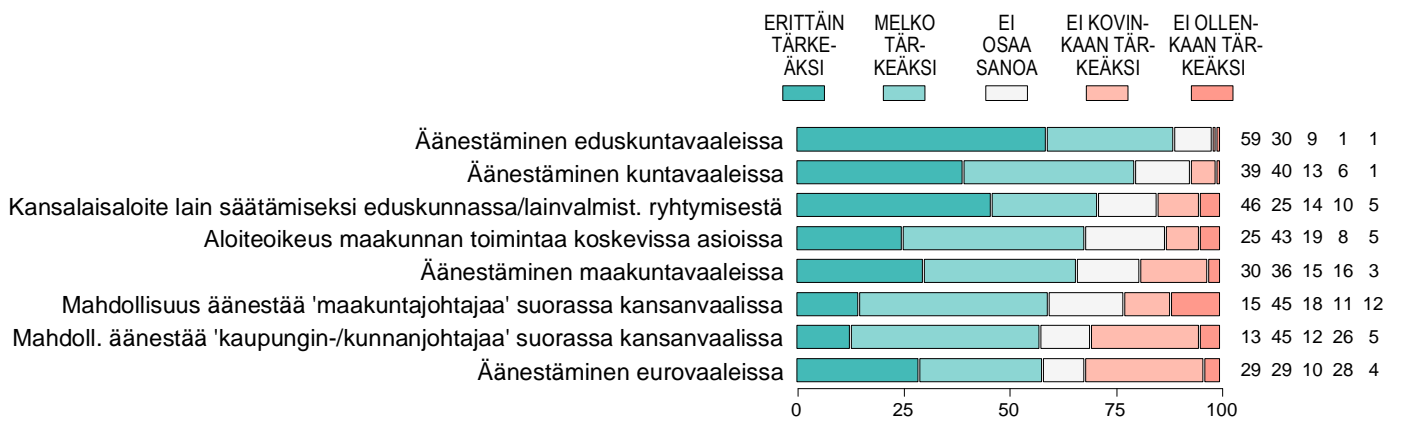

Kuvio 4-8v. MITKÄ KAIKKI SEURAAVISTA KUNNILLE JÄÄVISTÄ TEHTÄVISTÄ OVAT SELLAISIA, JOTKA TULISI MYÖS SIIRTÄÄ MAAKUNNAN VASTUULLE: ETELÄ-KARJALA vs. KOKO MAA (%).

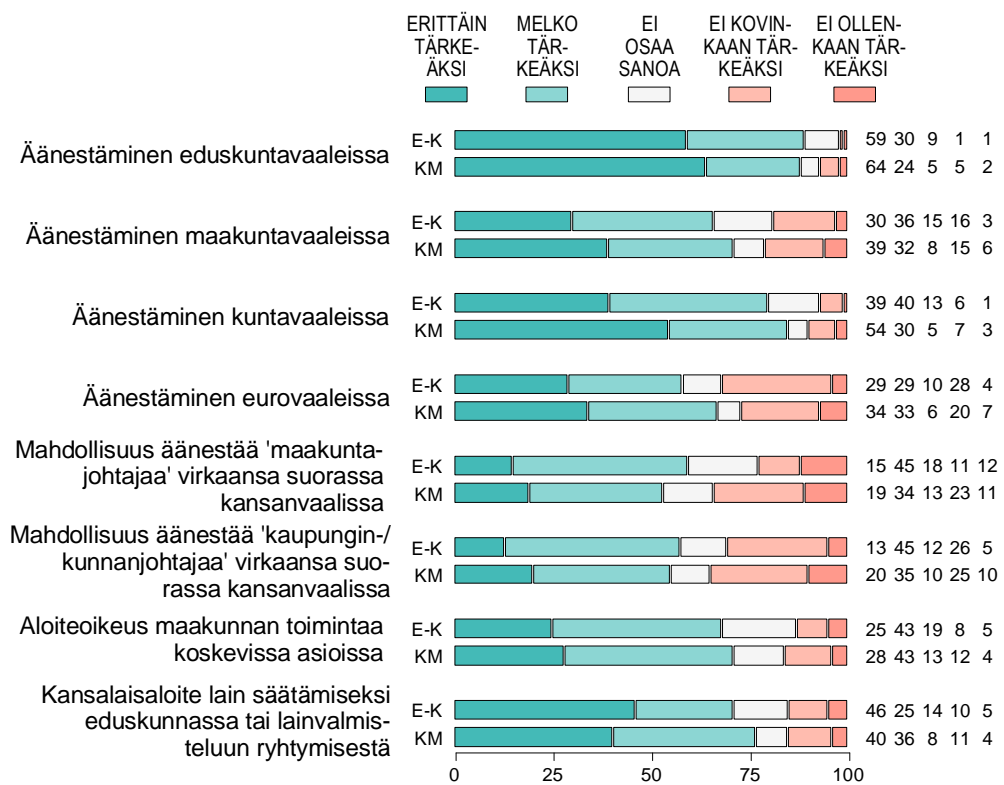
Kunnallisan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-8. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: ETELÄ-KARJALA (tekstejä osin lyhennetty, %).

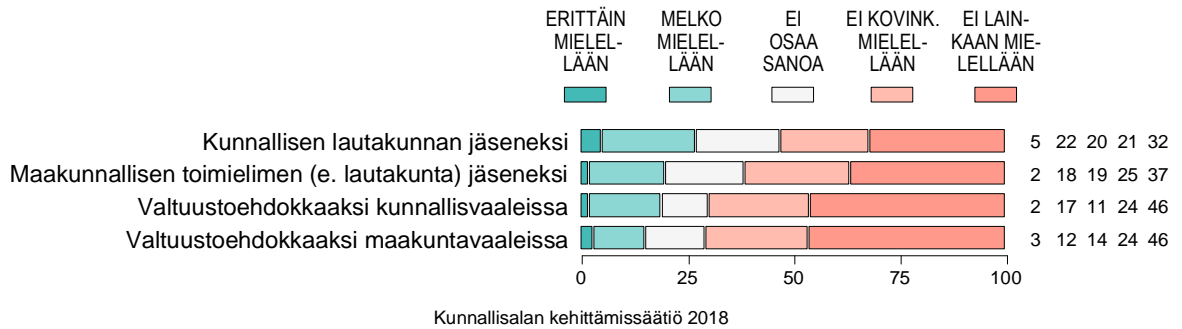
Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

Kuvio 5-8v. MITEN TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT TAVAT VAIKUTTAA PÄÄTÖKSIIN JA TOIMINTATAPOIHIN: ETELÄ-KARJALA (E-K) vs. KOKO MAA (KM, %).

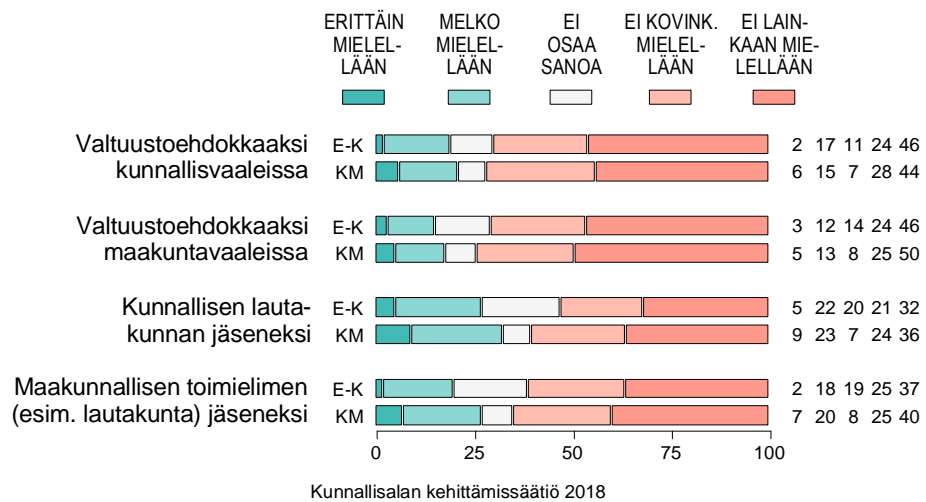

Kunnallissalan kehittämissäätiö 2018

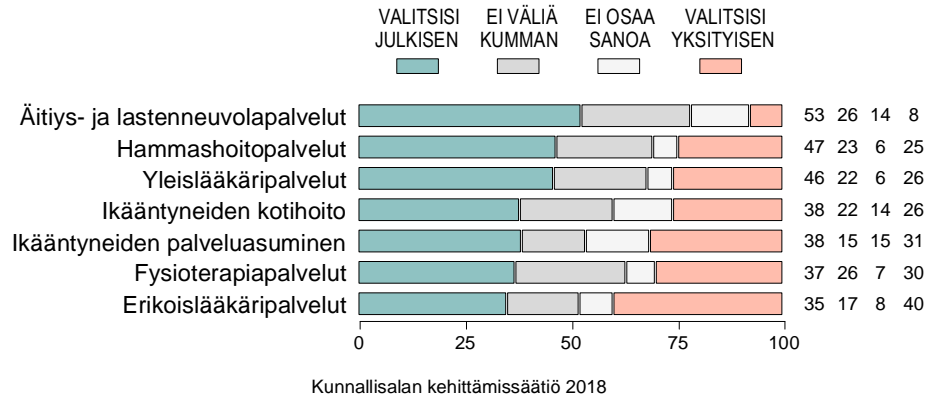
Kuvio 6-8. JOS ITSEÄ PYYDETTÄISIIN MUKAAN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: ETELÄ-KARJALA (%).

Kuvio 6-8v. JOS PYYDETTÄISIIN SEURAAVIIN YHTEISKUNNALLISIIN TEHTÄVIIN, KUINKA MIELUUSTI LÄHTISI MUKAAN: ETELÄ-KARJALA (E-K) vs. KOKO MAA (KM, %).

Kuvio 7-8. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, NIIN MITEN MENETTELISI: ETELÄ-KARJALA (%).

Kuvio 7-8v. JOS TARVITSISI SEURAAVIA PALVELUITA JA TARJOLLA OLISI JULKINEN JA YKSITYINEN PALVELUIDEN TARJOAJA, MITEN MENETTELISI: ETELÄ-KARJALA (E-K) vs. KOKO MAA (KM, %).

